

Codul de etică al personalului contractual din Institutul de Biologie București al Academiei Române

I. Domeniul de aplicare

Art. 1.

- (1) Prezentul Cod de etică se aplică tuturor angajaților Institutului de Biologie București (denumit în continuare IBB), indiferent de funcția pe care o ocupă.
- (2) Tot personalul IBB are obligația morală și datoria profesională de a cunoaște, de a respecta și de a aplica prevederile prezentului Cod, indiferent de funcție, nivel ierarhic sau de durata contractului de muncă.
- (3) Normele de conduită etică și profesională prevăzute de prezentul Cod sunt obligatorii pentru personalul IBB.

II. Obiective și scop

Art. 2.

- (1) Codul de etică are la bază reglementările Legii 183/2024, având în vedere reglementările internaționale în domeniu, legislația Uniunii Europene și standardele acesteia privind etica în cercetarea științifică, legislația națională, reglementările Academiei Române și ale **consiliilor naționale care se ocupă de etica academică**: Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) și Consiliul National de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI).
- (2) Codul etic al personalului contractual din IBB are rolul de a preciza principiile, responsabilitățile și procedurile, astfel încât cercetarea științifică și inovarea din IBB să se desfășoare în conformitate cu principiile de etică profesională acceptate de comunitatea științifică națională și internațională.
- (3) Dispozițiile prezentului Cod nu trebuie interpretate în sensul restrângerii unor drepturi conferite expres prin legislația națională.

Art. 3.

Conduita etică și profesională urmărește să asigure creșterea calității activității profesionale, o bună administrare în realizarea atribuțiilor și sarcinilor de serviciu și îndeplinirea cu profesionalism a tuturor activităților desfășurate în cadrul instituției.

III. Principii fundamentale

Art. 4.

Prezentul Cod se întemeiază pe următoarele principii fundamentale: libertate academică, competență și profesionalism, integritate, onestitate intelectuală, colegialitate, loialitate, dreptate și echitate, responsabilitate.

Libertatea academică

Art. 5.

Libertatea academică presupune dreptul oricărui membru al comunității științifice de a-și exprima deschis opiniile științifice și profesionale în cadrul conferințelor, dezbaterilor, dar și al lucrărilor elaborate și susținute sau publicate.

Art. 6.

Orice membru al comunității științifice își poate exprima în mod liber, în interiorul sau în exteriorul IBB, opiniile, fără a putea fi cenzurat, în limitele prevăzute de prezentul cod. Este încurajată abordarea critică, parteneriatul intelectual și cooperarea, indiferent de opiniile politice sau convingerile religioase.

Art. 7.

Libertatea academică implică, în același timp, respectul libertății academice a altuia în toate componentele sale.

Art. 8.

Nu se înscriu în cadrul libertății academice și nu își găsesc locul în spațiul științific:

- a) propaganda cu caracter politic desfășurată în interiorul sau în legătură cu acțiuni ale IBB sau utilizând infrastructura acestuia;
- b) prozelitismul religios;
- c) promovarea unor doctrine sau idei cu caracter extremist, rasist sau xenofob;
- d) defăimarea institutului;
- e) atacurile personale sau afirmațiile defăimătoare la adresa altor membri ai comunității științifice.

Competența și profesionalismul

Art. 9.

IBB se obligă să cultive un mediu propice pentru competență și competitivitate. Având profesionalismul ca valoarea sa etică centrală, IBB susține dezvoltarea de programe de cercetare la standarde înalte, capabile să conducă la evoluția cunoașterii, la formarea specialiștilor de vârf și creșterea prestigiului în cercetare.

Art. 10.

Fiecare cercetător își asumă, la nivelul său, răspunderea pentru calitatea procesului de cercetare.

*Integritatea***Art. 11.**

Integritatea angajaților este esențială pentru desfășurarea în condiții optime a activității din cadrul IBB. Fiecare angajat este dator să se preocupe de evitarea oricăror situații susceptibile să creeze îndoieli cu privire la integritatea sa, în primul rând a conflictelor de interese.

Art. 12.

Există un conflict de interese atunci când interesele personale ale unui angajat intră în conflict cu obligațiile decurgând din statutul său ori sunt de natură să afecteze independența și imparțialitatea necesară îndeplinirii acestor obligații.

Art. 13.

Constituie încălcări ale obligației de integritate:

- a) pretinderea sau acceptarea de favoruri de orice natură;
- b) pretinderea sau acceptarea de cadouri sau alte foloase materiale;
- c) abuzul de funcție.

Art. 14.

- (1) Membrii IBB, indiferent de funcția pe care o ocupă în ierarhia acestuia, sunt obligați să adopte, în orice împrejurare, atitudini corespunzătoare pentru eliminarea conflictelor de interese, care pot afecta evaluările și deciziile diverselor persoane și structuri organizatorice;
- (2) Orice persoană se află în incompatibilitate cu calitatea de membru într-o comisie de doctorat sau într-o comisie de evaluare, de contestație, de concurs sau de promovare având ca obiect evaluarea activității profesionale și/sau științifice a unui angajat al instituției cu care se află în relație de soți, afini și rude până la gradul al III-lea inclusiv;
- (3) O persoană nu poate participa în mod direct, ca expert evaluator, sau indirect, prin luarea de decizii nominale de selecție directă sau excludere a experților evaluatori însărcinați cu evaluarea unei organizații de cercetare, unui proiect, unei oferte sau unui candidat, dacă respectiva persoană face parte din lista de personal a organizației de cercetare, proiectului sau a ofertei evaluate sau a altor proiecte sau oferte depuse spre finanțare în cadrul aceleiași linii de finanțare, licitații sau cereri de ofertă sau dacă se află în următoarea relație cu candidatul sau cu persoanele din lista de personal a proiectelor, ofertelor sau organizațiilor de cercetare evaluate: sunt soți, afini sau rude până la gradul al II-lea inclusiv.

Art. 15.

Este interzisă acceptarea de către un conducător de doctorat a îndrumării unui doctorand aflat cu el în relația de soți, afini și rude până la gradul al III-lea inclusiv.

Art. 16.

În activitatea de cercetare științifică, integritatea presupune:

- a) acceptarea și menționarea ca autori ai unei opere doar a persoanelor care au participat efectiv la elaborarea ei;
- b) indicarea sursei din care a fost preluată o idee, o expresie, un rezultat al unei cercetări anterioare, indiferent dacă acestea au fost sau nu publicate;
- c) recunoașterea explicită a contribuției oricărei persoane care a participat în mod real la o activitate de cercetare. În situația în care contribuția a constat doar într-o activitate de supervizare sau consiliere, nu este necesară o recunoaștere formală a contribuției. În aceste cazuri însă se recomandă includerea unei formule de mulțumire;
- d) respectarea destinației fondurilor alocate unui proiect de cercetare. Sursele de finanțare care au stat la baza unei cercetări vor fi menționate în publicațiile în care s-au materializat rezultatele cercetării;
- e) respectarea normelor speciale de etică referitoare la cercetarea efectuată pe subiecți umani sau prin experimente desfășurate cu ajutorul animalelor și a oricăror altor elemente ce țin de etica cercetării;
- f) activitatea de cercetare trebuie să se desfășoare în spiritul și cu respectarea eticii și securității biologice.

Art. 17.

Constituie încălcări ale eticii în domeniul cercetării:

- a) plagiatul;
- b) autoplgiatul;
- c) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unuia sau mai multor coautori care nu au contribuit semnificativ la publicație sau excluderea unor coautori care au contribuit semnificativ la publicație. *Contribuție semnificativă la publicație reprezintă contribuția fără de care publicația nu ar fi putut apărea.*
- d) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unei persoane fără acordul acesteia;
- e) publicarea sau diseminarea neautorizată de către autori a unor rezultate, ipoteze, teorii sau metode științifice nepublicate;
- f) introducerea de informații false referitoare la activitatea CDI în cererile de granturi sau de finanțare, în dosarele de candidatură pentru abilitare sau în dosarele de înscriere la concurs sau examen pentru posturi de cercetare, dezvoltare și inovare.

Art. 18.

Următoarele situații pot, de asemenea, să atragă răspunderea etică prin asociere pentru abateri de la buna conduită în activitatea CDI:

- a) cunoașterea abaterilor săvârșite de alții și nesesizarea comisiei de etică sau a CNECSDTI;
- b) coautoratul publicațiilor conținând date falsificate sau confecționate;

c) neîndeplinirea obligațiilor legale și contractuale, inclusiv a celor aferente contractului de mandat sau contractelor de finanțare, în exercitarea funcțiilor de conducere sau de coordonare a activităților CDI.

Art. 19.

În activitatea administrativă, integritatea presupune:

- a) desfășurarea corectă a tuturor procedurilor de selecție, alegere sau numire a personalului care asumă responsabilități de ordin administrativ. Este interzisă primirea, acceptarea, cererea, darea sau oferirea de bani, bunuri sau orice alte foloase ori favoruri în schimbul sprijinirii ocupării unei poziții administrative;
- b) îndeplinirea cu bună credință și în folosul IBB a oricărei responsabilități administrative. Utilizarea unei poziții administrative în scopul obținerii de foloase personale de orice natură constituie o încălcare a obligației de integritate;
- c) în momentul transferului unei responsabilități administrative, fostul titular pune la dispoziția noului titular toate instrumentele, informațiile și elementele, aduse la zi, necesare preluării de îndată a acestei responsabilități;
- d) furnizarea de informații corecte către conducerea IBB și către toate structurile îndreptățite să le ceară;
- e) atunci când, din orice motiv, o persoană nu mai poate să își îndeplinească în mod corespunzător atribuțiile administrative încredințate, ea are obligația de a aduce acest lucru la cunoștința superiorilor.

Art. 20.

În orice situație de conflict de interese, persoana în cauză are obligația de a încunoștința, de preferință în scris, pe superiorul ierarhic cu privire la existența conflictului de interese și a se abține de la implicarea în luarea oricărei decizii în care ar avea sau ar putea crea aparența că are un interes personal.

Onestitatea intelectuală

Art. 21.

Pe lângă integritate, cinste și corectitudine, IBB promovează cu fermitate onestitatea intelectuală înțelesă în sensul respectului pentru dreptul la proprietate intelectuală și a drepturilor de autor, precum și a respectului pentru evaluarea corectă a performanțelor cercetătorilor și tuturor celorlalți angajați.

Art. 22.

Respectul pentru proprietatea intelectuală și respectarea drepturilor de autor reprezintă o obligație profesională. Încălcarea ei reprezintă o abatere etică gravă și va fi sancționată.

Art. 23.

Constituie încălcări ale onestității intelectuale:

- (a) ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite;
- (b) confecționarea de rezultate sau date și prezentarea lor ca rezultat al activității de cercetare;

- (c) înlocuirea rezultatelor cu date fictive;
- (d) interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
- (e) plagierea rezultatelor sau a publicațiilor;
- (f) prezentarea deliberat deformată a rezultatelor altor cercetători;
- (g) neatribuirea corectă a paternității unei lucrări;
- (h) introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțări;
- (i) nedezevăluirea conflictelor de interese;
- (j) deturnarea fondurilor de cercetare;
- (k) neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronată a rezultatelor;
- (l) lipsa de informare a echipei de cercetare, înainte începerii activității la un proiect de cercetare, cu privire la: drepturi salariale, răspunderi, coautorat, drepturi asupra rezultatelor cercetărilor, surse de finanțare și asocieri;
- (m) lipsa de obiectivitate în evaluări și nerespectarea condițiilor de confidențialitate ale rapoartelor de evaluare, rapoartelor de cercetare etc.;
- (n) publicarea sau finanțarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică, fără a se menționa sursa inițială și/sau cu adăugiri ne semnificative;
- (o) nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare;
- (p) nerecunoașterea erorilor proprii;
- (q) difuzarea rezultatelor proprii într-o manieră iresponsabilă, cu exagerări și repetări;
- (r) nerespectarea clauzelor granturilor, contractelor, protocoalelor etc.;
- (s) îngreunarea deliberată, împiedicarea sau sabotarea activității CDI a altor persoane, inclusiv prin blocarea nejustificată a accesului la spațiile de cercetare, dezvoltare și inovare, prin avarierea, distrugerea sau manipularea aparaturii experimentale, a echipamentului, a documentelor, a programelor de calculator, a datelor în format electronic, a substanțelor organice sau anorganice sau a materiei vii necesare altor persoane pentru derularea, realizarea sau finalizarea activităților CDI.

Colegialitatea

Art. 24.

Activitatea în IBB presupune colaborarea angajaților, în spirit de colegialitate și respect reciproc.

Colegialitatea implică:

- a) curtoazie și respect;
- b) cooperarea cu bună credință în cadrul proiectelor ce implică participarea mai multor persoane;
- c) respectarea mutuală a diferențelor de ordin lingvistic, religios, social;
- d) înțelegere, respect și sprijin pentru persoanele cu nevoi speciale;
- e) obligația de confidențialitate în privința datelor și informațiilor transmise de un angajat altui angajat, cu titlu privat.

Art. 25.

Constituie încălcări ale principiului colegialității:

- a) discriminarea, hărțuirea de gen, etnică sau sub orice altă formă, folosirea violenței fizice sau psihice, limbajul ofensator ori abuzul de autoritate la adresa unui angajat, indiferent de poziția ocupată de acesta în cadrul IBB;
- b) promovarea sau tolerarea unor comportamente dintre cele descrise în acest articol de către conducerea departamentelor de cercetare sau compartimentelor administrative;
- c) discreditarea în mod injust a ideilor, ipotezelor sau rezultatelor cercetărilor unui coleg, fără a ține cont de exigențele presupuse de dezbaterile academice și de principiile argumentării critice nuanțate;
- d) formularea repetată de plângeri sau sesizări vădit neîntemeiate la adresa unui coleg;
- e) utilizarea și dezvăluirea în activitatea de cercetare a informațiilor transmise cu titlu confidențial de un alt coleg (date personale, experiențe trăite etc.).

Loialitatea

Art. 26.

Loialitatea față de IBB presupune obligația fiecărui angajat de a acționa în interesul institutului, de a susține obiectivele, strategiile și politicile acestuia, în scopul realizării misiunii și creșterii competitivității lui.

Art. 27.

Constituie încălcări ale obligației de loialitate:

- a) desfășurarea de acțiuni menite să ducă la pierderea unor drepturi patrimoniale sau nepatrimoniale dobândite în mod legal de către IBB;
- b) desfășurarea, în alte instituții, a unor activități de cercetare care le concurează pe cele desfășurate în IBB;
- c) angajarea în afara IBB a unor activități care afectează în mod semnificativ timpul consacrat obligațiilor de cercetare în IBB ale persoanei în cauză;
- d) desfășurarea de acțiuni menite să discrediteze IBB sau să afecteze imaginea și prestigiul acestuia.

Dreptatea și echitatea

Art. 28.

Dreptatea și echitatea sunt valori pe care IBB le promovează în rândul angajaților săi și în raport cu aceștia prin respingerea fermă a oricăror forme de discriminare sau de exploatare.

Art. 29.

Sunt încălcări ale obligațiilor privind dreptatea și echitatea: discriminarea sau tratarea inegală a angajaților, bazată explicit ori implicit pe criterii extraprofesionale precum rasa, sexul, etnia, religia, apartenența la grupuri minoritare, convingerile politice, orientările și preferințele personale etc. Acestea sunt interzise deoarece aduc atingeri grave drepturilor privind egalitatea de șanse.

Art. 30.

- (1) Directorul, Directorul adjunct și Consiliul Științific al IBB trebuie să asigure condițiile care să permită respectarea principiilor și standardelor bunei conduite în cercetarea științifică care se desfășoară în IBB;
- (2) Răspunderea pentru respectarea dispozițiilor prezentului Cod revine fiecărui angajat al IBB;
- (3) Încălcarea dispozițiilor prezentului Cod atrage răspunderea disciplinară în condițiile legii.

IV. Reguli procedurale

Art. 31.

- (1) Coordonarea și controlul aplicării normelor prevăzute de prezentul cod este de competența Comisiei de etică a IBB;
- (2) Comisia de etică a IBB este numită prin decizie a Directorului;
- (3) Comisia de etică are următoarele atribuții:
 - a) contribuie la elaborarea și modificarea Codului de etică al IBB, care se supune Consiliului Științific pentru adoptare;
 - b) urmărește respectarea Codului de etică;
 - c) numește comisii de analiză pentru examinarea sesizărilor referitoare la abaterile de la buna conduită în activitatea CDI aduse în atenția lor prin sesizări sau prin autosesizare.

Art. 32.

- (1) Monitorizarea aplicării normelor prezentului cod se realizează de către Consilierul de etică, desemnat prin decizie a Directorului IBB;
- (2) Consilierul de etică are următoarele atribuții:
 - a) informează salariații cu privire la normele de etică, modificări ale cadrului normativ în domeniul eticii;
 - b) acordă consiliere/asistență etică personalului IBB cu privire la respectarea normelor de conduită, pe baza solicitărilor scrise sau verbale;
 - c) analizează sesizările și reclamațiile formulate de către salariați și formulează recomandări cu caracter general, fără a interveni în activitatea Comisiei de etică sau a comisiilor disciplinare.

Întocmirea, primirea și înregistrarea sesizărilor/reclamațiilor

Art 33.

- (1) Sesizările/reclamațiile pe linie de conduită etică se fac în termen de maxim 6 luni de la data săvârșirii faptei sesizate și se transmit, în formă scrisă, Consilierului de etică;

- (2) Sesizarea va indica în mod explicit numele persoanei care se face vinovată de încălcarea normelor etice, numele celui care face sesizarea și faptele imputate;
- (3) Sesizările se înregistrează la Registratura IBB;
- (4) Nu se iau în considerare sesizările/reclamațiile anonime;
- (5) Consilierul de etică va analiza sesizarea/reclamația și va recomanda soluționarea cauzei, după caz, prin consiliere etică sau transmiterea sesizării la Comisia de etică.

Analizarea și soluționarea sesizărilor/reclamațiilor

Art. 34.

- (1) După sesizare, Comisia de etică desemnează o Comisie de analiză, care va analiza sesizarea/reclamația;
- (2) Comisia de etică și Comisia de analiză păstrează confidențială identitatea autorului sesizării, conform procedurilor detaliate în Codul de etică.
- (3) Comisia de analiză întocmește un raport în termen de 60 de zile de la data primirii sesizării, care se aprobă de către Comisia de etică în termen de 30 de zile de la primirea acestuia. Raportul este comunicat în scris autorului sesizării și publicat pe pagina de internet a IBB în termen de 10 de zile calendaristice de la data ultimei hotărâri definitive (a Comisiei de etică/ a CNECSDTI, în cazul în care s-a înaintat o contestație către CNECSDTI/ a instanței de judecată, în cazul în care a existat o chemare în judecată).
- (4) Dacă cele sesizate nu se confirmă, Raportul se păstrează la Comisie, iar o copie a Raportului este înmănată autorului sesizării.
- (5) Raportul Comisiei de analiză, aprobat de către Comisia de etică, poate fi contestat la CNECSDTI de către persoana sau persoanele găsite vinovate ori de către autorul sesizării.
- (6) În cazul în care o contestație nu a fost înaintată către CNECSDTI în termen de 20 de zile lucrătoare de la data comunicării prevăzute la alin. (3), sancțiunile stabilite de Comisia de analiză sunt puse în aplicare în termen de 60 de zile calendaristice de la data comunicării raportului.

Răspundere și sancțiuni

Art. 35.

Pentru abaterile constatate de la buna conduită în activitatea CDI, conducerea IBB aplică personalului una sau mai multe dintre următoarele sancțiuni, în funcție de gravitatea faptelor și de săvârșirea anterioară a unor fapte similare:

- a) avertisment scris;
- b) retragerea definitivă și/sau corectarea tuturor lucrărilor publicate prin încălcarea normelor de bună conduită;
- c) diminuarea salariului de bază cu cel mult 20%, pe o perioadă de maximum 6 luni, cumulativ, când este cazul, cu indemnizația de conducere, de îndrumare și de control și sporurile aferente funcției de cercetare-dezvoltare;

- d) suspendarea, pe o perioadă determinată de timp, între un an și 5 ani, a dreptului de înscriere la un examen sau la un concurs pentru obținerea unui grad profesional superior ori a unei funcții de conducere, de îndrumare și control sau ca membru în comisii de examen sau concurs;
- e) destituirea din funcția de conducere din organizația de cercetare;
- f) desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă.

V. Dispoziții finale

Art. 36.

Prezentul Cod de etică își produce efectele de la data luării la cunoștință de către personalul IBB.

Art. 37.

Prevederile prezentului Cod de etică se completează, de câte ori este nevoie, cu prevederile legale în vigoare. Orice modificare/completare adusă Codului va fi adusă la cunoștința tuturor angajaților de către Consilierul de Etică.

Art. 38.

Etica cercetării în științele biologice este stipulată în *Codul de bioetică al Institutului de Biologie București*.

Prezentul cod de etică al personalului contractual din Institutul de Biologie București al Academiei Române (IBB) a fost aprobat de Consiliul științific al IBB în data de 14.05.2025.

București, 14.05.2025

Intocmit,

Dr. Medana ZAMFIR